

ΔΗΜ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΑΚΡΑΝ τῶν Ἀθηνῶν, ἐρημίτης τῶν δαφνῶνων τῆς Μιτυλήνης, ἐξέλιπε εἰς κορυφαῖος τῶν Ἑλ. γραμμάτων ἱεροφάντης. Ἐν ἡ ἐποχῇ παραινεῖται μίᾳ ἰσοπέδωσις πνευματικῇ, ὁ θάνατος τοῦ Δημ.

Βερναρδάκη ἔμποιεῖ τὴν ἐντύπωσιν καταρρέοντος κολοσσοῦ. Διότι ὁ Βερναρδάκης ἔδρασε ὅσον ὀλιγιστοὶ ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους ἐν τῷ φιλολογικῷ σταδίῳ καὶ ὡς ἐρημνευτῆς φιλόλογος καὶ ὡς ποιητῆς δραματικός, δαδοῦχος ἀναδειχθεὶς τῆς Ἑλληνικῆς τραγωδίας.

Ἡ δρᾶσις του ὑπῆρξε διφυής· ἡ ξηρὰ γραμματικὴ καὶ τὰ σχόλια τοῦ Εὐριπίδου τὸν ἀπησχόλουν μετ' ἰσῆς ζέσεως ὅσον καὶ ἡ πλοκὴ μιᾶς δραματικῆς σκηνῆς.

Ἦγωνίσθη κρατερῶς ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ ἀγῶνι, ἀλησμόνητοι δὲ θά μείνουν αἱ μονομαχίαι του μετ' τὸν ἐπίσης κρατερόν σοφὸν Κόντιον. Δριμύς καὶ ἀκάθεκτος εἰς τὰς ἐπιθέσεις του, ἐφωτίζετο πάντοτε ἀπὸ τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας. Ὁ «Ψευδατικισμοῦ ἔλεγχος» εἶνε ἔργον ὅπερ θὰ παραμείνῃ ὡς τρόπαιον φιλολογικῆς ἐπιτυχίας. Ἡ «Ἑλληνικὴ γραμματικὴ» του, ἡ «Γενικὴ ἱστορία» ἥς ἐξεδόθη ὁ Α'. μόνον τόμος, καὶ αἱ ἐκδόσεις τῶν τραγωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου: «Φοινισσῶν», «Ἐκάβης», «Ἰππολύτου» καὶ «Μηδείας» μετὰ κριτικῶν σχολίων ὑπῆρξαν ἐργασίαι, αἱ ὁποῖαι τοῦ ἐξασφαλίζουν τὴν ὑστεροφημίαν.

Ὡς δραματικὸς ποιητῆς ὁ Βερναρδάκης εἶνε ἐπίσης ὑπέρροχος. Ἡ «Μαρία Δοξαπατηρῆ», ἡ «Μερόπη», ἡ «Εὐφροσύνη», ἡ «Φαῦστα», ἡ «Ἀντιόπη», ὁ «Νικηφόρος Φωκᾶς» εἶνε κοσμήματα τιμαλφῆ τοῦ Ἑλλ. δραματολογίου. Ἡ «Φαῦστα», ἀπετέλεσεν ἄλλοτε τὴν παλαίστραν τῆς κανόντης τῶν ἠθοποιῶν Παρασκευοπούλου

καὶ Βερόνη, αἵτινες Ὀμηρικὸς διεξῆγον ἀγῶνας ἐπικρατήσεως καὶ ὀλόκληρος θεατρικὴ περιόδος ἀντήχει ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς Φαῦστας, τὸ ὁποῖον κατέστη δημοφιλέστατον. Ἡ «Μερόπη» ἐν Εὐρώπῃ ἐκρίθη ὑπερέτερα τῆς ὁμωνύμου τραγωδίας τοῦ Βολταίρου. Ὁ «Νικηφόρος Φωκᾶς» ὑπῆρξε περιπετειώδης διότι παρενεβλήθησαν ἐμπόδια προκειμένου τὰ παρασταθῇ εἰς τὸ Βασ. Θέατρον καὶ ἔκτοτε ὁ Βερναρδάκης ἀπεσύρθη πάσης δράσεως, ἀπογοητευθεὶς.

Ὁ Βερναρδάκης διορισθεὶς καθηγητῆς τῆς φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ κατὰ δύο περιόδους, τῷ 1861 καὶ τῷ 1882 διέπρεπεν ἐξόχως ἐν τῇ διδασκαλίᾳ του. Μελέηστος, σαφής, εἶχε πολυπληθέστατον πάντοτε ἀκροατήριον, ἀλλ' ὁ φθόνος τῶν ἀντιπάλων προεκάλεσε φοιτητικὰς ταραχάς, καὶ ὁ φιλήσυχος ἀνὴρ παρητήθη, μὴ στέρεας ἔκτοτε τὰ ἐπανέλθῃ, καίτοι ἐπιμόνως παρακληθεὶς.

Ἐν Μιτυλήνῃ μονάζων συνέγραφε τὴν «Γενικὴν ἱστορίαν» του, ὅτε τῇ 12 Ἰανουαρίου ἐκλείσσε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐν ἡλικίᾳ 74 ἐτῶν, πονῶν ἐπὶ τῇ κακοδαιμονίᾳ τῆς πατρίδος του.

Τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ ἀποθανόντος σοφοῦ διακρίνει ἔμπνευσις ἐμπειρίας καὶ γόνιμος, ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὀξύτης ἀντιλήψεως, ὕψους διαύγεια, γλώσσης καλλιπεία μοναδική. Ἀνεπίδεικτος, μετριώφρων καὶ μελίχιος, ἦτο τύπος σοφοῦ περασμένης γενεᾶς. Ἄλλ' ἤγωνε πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ πέρασχον καὶ χαρακτήρα ὑπερέφηρον. Καὶ δι' αὐτὸ ἴσως θνήσκει σχεδὸν λησμονημένος, αὐτὸς ὁ γίγας ἐν τῷ σημερινῷ τῶν ἑτεροφώτων ἐσμῷ.

Περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ τετιμημένου ἐρημίτου τῆς Μιτυλήνης δὲν ἐσωρεύθησαν μάταιαι ἐπιδείξεις. Ὅπως ἡσυχῶς ἔζησε καὶ ἀπέθανε! Ἄλλ' ἡ ἱστορία, ἡ ἀνωτέρα ἐφημέρων κωδωνισμῶν καὶ θεαμάτων, ἡ διαχωρίζουσα τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀπὸ τοὺς παρεισάκτους, ὥρυσεν ἤδη τιμητικὴν θέσιν εἰς τὸ Πάνθεόν της, καὶ ἡ Ἀθανασία παρέλαβεν ἤδη μετὰ στοργῆς τὸ νομὸν του, ἀφθαρτον εἰς τὸ πέρασμα τῶν χρόνων!

ΔΑΦΝΙΣ

